

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:3312

av Åsa Romson och Kerstin Lundgren (MP, C)

Nationalpark i Nämndöskärgården

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Nämndöskärgården som ny nationalpark och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Nämndöskärgården ligger med sina 1 400 öar och kobbar i Värmdö kommun och ungefär 4 mil öster om Stockholm city. Området är ett båtparadis med bra naturhamnar samtidigt som det är nära till god service med skärgårdsbutiker och pendelbåt in till fastlandet. På Nämndö med omnejd bor drygt 100 personer året runt. En levande skärgårdskultur tillsammans med stora och rika naturområden på både land och vatten skapar denna svenska naturpärla som redan uppskattas av många besökare, både från Stockholmsområdet och längre ifrån.

Att göra delar av skärgården utanför Nämndö¹ till nationalpark vore ett erkännande av de starka natur- och besöksvärden som finns. En nationalpark skulle också ge en viktig signal till de satsningar som görs lokalt för ökad naturturism och tillgänglighet för skolor att studera och uppleva skärgårdsmiljön. En ny nationalpark i Stockholms närhet skulle öka möjligheterna för fler att uppleva och uppskatta svenska naturpärlor. Skärgårdsmiljön i Nämndöskärgården bör med sina internationellt uppmärksammande marina kvaliteter prioriteras i arbetet med nya nationalparker.

Nämndöskärgårdens natur- och kulturvärden

Nämndöskärgården domineras av stora grunda områden på som mest sex meters djup. De mer öppna vattenområdena når ner till 25 meters djup. Landskapet karaktäriseras av låga öar och skär med kala, slipade hållar även om en del större öar har ganska brant och hög topografi. Den marina miljön kännetecknas av en blandning av sandbankar,

¹ Området inkluderar inte huvudön Nämndö utan vattnen och öarna österut t.o.m. havsbandet: Rågskär–Bullerö–Tännskär, Långviksskär och delar av Biskopsö, enl. skiss i Naturvårdsverkets långsiktiga plan för nya nationalparker 2008.

hårdbottnar, grundområden där kransalglokaler och trösklade vikar hör till de mycket värdefulla miljöerna. Fågellivet är rikt och typiska arter är bl.a. ejder, svärta, småskrake, vigg, tordmule, tobisgrissla, roskar, labb, tärnor, måsar och trutar. Även havsörn förekommer regelbundet liksom koloni med gråsäl.

Större partier av området utgörs av utskärgårdarna kring Bullerö, Långviksskär och Biskopsö. Här är floran rik och på sina ställen yppig med många för utskärgården typiska arter. På Biskopsö och kringliggande öar finns trots läget i yttersta havsbandet både partier lummiga med lövträd och träsk och myrmark där det växer hjortron. Dessa öar var från 1890-talet och framåt lite av konstnärernas favoriter med Axel Sjöberg på Långviksskär och Anders Zorn och därefter Bruno Liljefors på Bullerö. På Bullerö finns Liljefors ateljé att beskåda och på Långviksskär finns stipendiebostad för konstnärer och författare efter den amerikanske ministern som på 1890-talet vistades där.

Området är ett värdefullt marint landskap, utpekad som BSPA-område (Baltic Sea Protected Area) till Helcom (Helsingforskonventionen). Nämndöskärgården tillhör sedan lång tid Europarådets "Diplomaområden" för den goda förvaltningen och tillgängligheten av de rika naturvärdena.

Kommunen och Skärgårdsstiftelsen vill se en nationalpark

Nämndöskärgården är beskriven i Naturvårdsverkets långsiktiga plan från 2008 för nya nationalparker och utpekad i genomförandeplanen för 2015–2020 som ttn av åtta objekt. Värmdö kommun, Stockholms länsstyrelse och Skärgårdsstiftelsen (vars huvudmän är Stockholms läns landsting och Stockholms stad och som förvaltar stora markområden i Nämndöskärgården) har ställt sig positiva till planerna och uppmanade redan i mars i år Naturvårdsverket att påbörja arbetet med en nationalpark.

Ett beslut av Naturvårdsverket behövs för att planeringsarbetet ska komma igång. I den planeringen kommer bland annat samarbete och ansvarsfördelning för nationalparkens huvudmannaskap och förvaltning diskuteras. Både länsstyrelsens och Skärgårdsstiftelsens uppskattade förvaltning idag av flera ögrupper i området visar att flera kompetenta aktörer redan är aktiva i Nämndöskärgården.

Nationalpark ökar attraktionskraften i området

Potentialen att för fler visa på en av Sveriges vackraste naturpärlor både till gagn för dagens stockholmare och turister, och morgondagens medborgare. 2014 hade de svenska nationalparkerna 2,4 miljoner besökare.

Nationalparkernas dragkraft som turistiska sevärdheter innebär att de också mer än andra skyddade områden kan ge gynnsam effekt för lokalsamhällenas ekonomiska utveckling. Detta är en välkänd, allmän trend i världen som kan få allt större betydelse även i Sveriges glesbygder. Nationalparker har betydelse för lokalsamhället genom att investeringar i naturturism och annan besöksnäring kan göras med större trygghet och långsiktighet. Nationalparkernas dragningskraft som sevärdheter och områden för naturupplevelser är välkänd. De ger också en kvalitetsstämpel åt det utbud av naturupplevelser som en besöksnäring kan bygga på.